

Anbefaling 1 Lænderyg

Anbefaling	<i>Undgå billeddiagnostisk udredning med MR-scanning eller røntgenundersøgelse hos patienter med nyopståede lænderygsmærter, når der ikke er mistanke om alvorlig lidelse.</i> Mistanke om alvorlig lidelse omfatter tegn på infektion eller blødning i rygmærskanalen, knoglebrud, cancer eller afklemning af rygmærven. Symptomer på alvorlig lidelse, såkaldte "røde flag", er feber eller anden tegn på infektion, historik om skade eller nylig spinalpunktur (undersøgelse af væsken fra rygmærskanalen), nyopståede vandladningsproblemer eller anden alvorlig progredierende neurologisk udfald.
Rationale	Størstedelen af nyopståede tilfælde af længderygsmærter er godartede og går over af sig selv. Rutinemæssig billeddiagnostik vil i disse tilfælde ikke have betydning for patientens muligheder for at komme sig. Billeddiagnostik kan påvise aldersrelaterede ændringer i rygraden og tilfældige fund. Disse fund vil ofte ikke være årsagen til rygsmerterne og de vil ikke kræve behandling, men de kan derimod gøre patienten unødvendigt bekymret. De tilfældige fund kan føre til flere undersøgelser og i yderste konsekvens føre til unødvendig operation¹.
Kilder	American College of Radiology. ACR appropriateness criteria@ low back pain [Internet]. 2015 [cited 2020 Sept 27]. Link

¹ Chou, R, et al. Diagnostic imaging for low back pain: advice for high-value health care from the American College of Physicians. Ann Intern Med, 2011;154:181-9.

Vælg Klogt

Et samarbejde mellem
læger og patienter

Olof Palmes Allé 25
DK – 8200 Aarhus N

info@vaelgklogt.dk
www.vaelgklogt.dk

August 2020,
Opdateret dec.2020

	Choosing Wisely. American Academy of Family Physicians (AAFP): Twenty Things Physicians and Patients Should Question [Internet]. 2012 April 4 [cited 2020 Sept 27]. link Chou R, Fu R, Carrino JA, Deyo RA. Imaging strategies for low-back pain: systematic review and meta-analysis. Lancet. 2009;373(9662):463-72. Link Chou R, Qaseem A, Owens DK, Shekelle P. Diagnostic imaging for low back pain: advice for high-value health care from the American College of Physicians. Ann Intern Med. 2011;154(3):181-9. Link Goertz M, et al. Adult acute and subacute low back pain [Internet]. 2018 March [cited 2020 Sept 27]. link Klinisk Vejledning. Diagnostik og behandling af lænderygsmærter i almen praksis 2006, Dansk Selskab for Almen Medicin. Link Michigan Quality Improvement Consortium. Management of acute low back pain [Internet]. 2012 Sep [cited 2020 Sept 27]. Link National Collaborating Centre for Primary Care (UK). Low Back Pain: Early Management of Persistent Non-specific Low Back Pain. London: Royal College of General Practitioners (UK); May 2009. London2009. Link Sundhedsstyrelsen, 2019. National klinisk retningslinje for behandling af nyopståede lænderygsmærter 2016, version 2.1 publiceret 28.10.2019. Link Stochkendahl MJ, Kjaer P, Hartvigsen J, Kongsted A, Aaboe J, Andersen M, et al. National Clinical Guidelines for non-surgical treatment of patients with recent onset low
--	---

	back pain or lumbar radiculopathy. Eur Spine J. 2018;27(1):60-75. Link Toward Optimized Practice. Guideline for the evidence-informed primary care management of low back pain [Internet]. 2017 [cited 2020 Sept 27]. Link University of Michigan Health System. Acute low back pain [Internet]. 2010 Jan [cited 2020 Sept 27]. Link van Rijn RM, Wassenaar M, Verhagen AP, Ostelo RW, Ginai AZ, de Boer MR, et al. Computed tomography for the diagnosis of lumbar spinal pathology in adult patients with low back pain or sciatica: a diagnostic systematic review. Eur Spine J. 2012;21(2):228-39. Link Wassenaar M, van Rijn RM, van Tulder MW, Verhagen AP, van der Windt DA, Koes BW, et al. Magnetic resonance imaging for diagnosing lumbar spinal pathology in adult patients with low back pain or sciatica: a diagnostic systematic review. Eur Spine J. 2012;21(2):220-7. Link
Evt. ressourcer	Informationsmateriale til brug i dialogen mellem læge og patient er under udarbejdelse (sept.2020). Vælg Klogt samarbejder med forskergruppen "<i>Backtrace</i>" fra Syddansk Universitet, som har fokus på lænderygpatienter og implementering af de Nationale Kliniske Retningslinjer – herunder også denne anbefaling om at undgå billeddiagnostisk udredning ved nyopståede lænderygsmerter. Se nyeste informationer om samarbejdet på www.vaelgklogt.dk

Beskrivelse af udviklingen	Anbefalingen er udviklet i et samarbejde mellem lægevidenskabelige selskaber², kiropaktorer³, fysioterapeuter⁴, radiografer⁵ og patientforeninger⁶. Arbejdet er desuden inspireret af søsterorganisationerne Choosing Wisely i USA, Canada, England, Australien og Norge. En workshop med repræsentanter fra ovennævnte aktører har været med til at afdække, hvorfor der ofte foretages billeddiagnostisk udredning af patienter med nyopståede lænderygsmerter uden mistanke om alvorlig lidelse, samt hvordan vi i fremtiden kan undgå dette. På baggrund af dialogen mellem klinikere og patienter er der udarbejdet et idékatalog for initiativer, samarbejder og implementering af tiltag, som skal være med til at reducere brugen af billeddiagnostisk udredning til patienter med nyopståede lænderygsmerter uden mistanke om alvorlig lidelse.
-----------------------------------	---

² Dansk Ortopædisk Selskab, Dansk Selskab for Arbejds- og Miljømedicin, Dansk Selskab for Almen Medicin, Dansk Selskab for Muskuloskeletal Medicin, Dansk Neurologisk Selskab og Dansk Radiologisk Selskab

³ Dansk Selskab for Kiropraktik

⁴ Dansk Selskab for Fysioterapi

⁵ Radiograf Rådet

⁶ Danske Patienter og Gigtforeningen